

Rzeszów, 15 czerwca 2021 r.

Michał Cieślak
Minister – Członek Rady Ministrów

Szanowny Panie Ministrze,

Przekazuję, jako Przewodnicząca Zarządu Forum Koordynatorów ds. dostępności w jednostkach sektora finansów publicznych działającego przy Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Reguńskiego Panu Ministrowi **pismo z istotnymi propozycjami, które jako Koordynatorzy ds. dostępności uważamy za priorytetowe do wprowadzenia w projekcie Samorząd 3.0, by sprawniej i skuteczniej realizować swoje obowiązki, związane z poprawą dostępności na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami.**

Forum Koordynatorów ds. dostępności w jednostkach sektora finansów publicznych działa od lutego 2021 r. i jest autonomiczną jednostką integracyjno-edukacyjno-konsultacyjną działającą przy Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Reguńskiego. Liczy prawie 200 przedstawicieli jednostek sektora finansów publicznych, w większości jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych.

Do najważniejszych celów działania Forum należą doskonalenie poziomu i sprawności działania pracowników administracji publicznej, w szczególności jst i jednostek podległych, będących koordynatorami ds. dostępności terytorialnego. Ponadto, celem Forum jest prezentowanie opinii jego członków wobec administracji rządowej i innych instytucji/organizacji jak również wymiana informacji oraz doświadczeń zawodowych, podnoszenie i doskonalenie kwalifikacji zawodowych członków Forum, wzajemne wsparcie członków Forum, a także promowanie dobrych praktyk w funkcjonowaniu samorządu terytorialnego.

Forum realizuje cele w szczególności poprzez spotkania informacyjno-edukacyjne i konsultacyjne, wyrażanie stanowisk w sprawie obowiązujących aktów prawnych, opiniowanie projektowanych rozwiązań legislacyjnych, podejmowanie współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, jednostkami administracji rządowej, organizacjami zawodowymi, organizacjami pozarządowymi oraz innymi organizacjami i jednostkami zainteresowanymi celami Forum.

Realizując swoje zadania statutowe oraz odpowiadając na Pana Ministra prośbę o przeprowadzenie konsultacji wśród członków Forum do projektu Samorząd 3.0, którego celem ma być likwidacja barier rozwojowych samorządów, a w naszym przypadku likwidacja

barier związanych z dostępnością budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych, które nałożyła ustawa o dostępności (zwana dalej ustawą).

Poniżej przedstawiamy nasze postulaty oraz ewentualne uwagi w zakresie wprowadzonej ustawy o dostępności:

1. Pragniemy zwrócić uwagę na kwestie związane z dostosowaniem budynków (urzędów gmin/miast) w większych miastach oraz budynków urzędów gmin mniejszych, gdzie ciężko będzie dostosować w całości urząd/ jednostki organizacyjne/ pomocnicze do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami pod kątem architektonicznym, ponieważ wiąże się to z dużym obciążeniem finansowym dla danej jednostki. Urzędy, jednostki organizacyjne, czy pomocnicze zlokalizowane są niejednokrotnie budynku lub w kilku budynkach, „starych”, często zabytkowych, z brakiem możliwości dostosowania schodów czy klatek schodowych oraz drzwi dla osób niepełnosprawnych. Z drugiej strony dostosowanie tych budynków jest konieczne ze względu na możliwość procedury skargowej klienta (którą umożliwiła ustawa). Zdajemy sobie sprawę, że dostosowanie ich jest konieczne, natomiast koszty dostosowania budynków niejednokrotnie przerastają możliwości finansowe jst. Bez dodatkowego wsparcia finansowego dostosowanie w/w obiektów, w ramach których są świadczone usługi publiczne będzie nadal trwało latami lub będzie w ogóle niemożliwe.

Postulujemy, aby jst miały możliwość pozyskania środków finansowych zewnętrznych na realizację przedsięwzięć związanych z likwidacją w budynkach np. barier architektonicznych i aby środki te nie ograniczały się do grantów w wysokości 100 tysięcy złotych, ale aby istniała możliwość pozyskania większych środków zewnętrznych (ponad 1 mln zł) w ramach realizacji kompleksowego dostosowania budynków użyteczności publicznej i została wpisana do programów operacyjnych, rządowych programów lub rezerw. Warto, aby w nowych regulacjach prawnych znalazły się zapisy, które pozwolą pozyskiwać granty możliwe także bez wkładu własnego lub w na poziomie 5-15%, rozłożonego w latach. Ponadto chcemy podkreślić, iż samorządy potrzebują również dofinansowania do zadań mniej kosztownych (tj. np. oznaczenia Braille’a, info-kioski, nowe miejsca postojowe dla osób niepełnosprawnych, wprowadzenie zasad ewakuacji na rzecz osób z niepełnosprawnościami, zakup krzesel do ewakuacji), póki co na wszystkie powyżej wymienione urządzenia i oznaczenia samorządy muszą przeznaczać środki własne, pochodzące z budżetu gminy.

2. Kolejnym aspektem, na który chcemy zwrócić uwagę, a związanym z możliwością

pozyskiwania środków na likwidowanie barier architektonicznych jest propozycja dotycząca uruchomienia odrębnych środków na dostosowanie budynków stowarzyszeń takich jak np. OSP ze środków Komend Powiatowych lub Komend Wojewódzkich, konstruując proste i zrozumiałe zasady naborów. Rozwiązanie to spowodowałoby możliwość samodzielnego pozyskiwania środków przez OSP, w porozumieniu z władzami samorządów, nie obciążając tym samym budżetu jednostek samorządowych.

3. Luką prawną w dofinansowaniu w zakresie wypełnienia zapisów ustawy pozostają budynki administracji rządowej. Muszą one spełnić wymogi ustawy, a jednocześnie nie wskazane są jako podmioty mogące pozyskać środki ze źródeł zewnętrznych (np. Urząd Nadzoru Budowlanego, etc). Pracownicy wskazani jako koordynatorzy ds. dostępności sami szukają szkoleń w tym zakresie i finansują te szkolenia ze środków własnych. Nie ma dodatkowo grantów (w ramach dotacji bezzwrotnej) dla pomiotów administracji rządowej.
4. Pragniemy również zwrócić uwagę na możliwość wydłużenia terminu dostosowania budynków pod kątem dostępności architektonicznej, który obecnie nakazuje jednostkom dostosowanie budynków w bieżącym roku. Jak widać po opublikowanych raportach o dostępności umieszczonych na BIP-ach mniejsze gminy, mające mniejsze budżety, nie mogą pozwolić sobie na dużą skalę wydatków, w ciągu tak krótkiego czasu.
5. Wnioskujemy również, aby zmienić art. 29-34 Rozdziału 4 – Postępowanie skargowe ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. 2020 poz. 1062)- tak by wydłużyć datę wejścia w życie zapisów na dzień 6 września 2022 r. Samorzady nie dysponują na obecnym etapie środkami własnymi lub zewnętrznymi, które pozwoliłyby na skuteczne realizowanie i wypełnienie zobowiązań wynikających z tego rozdziału.
6. Wnioskujemy o wydłużenie terminu na zapewnienie dostępności cyfrowej – chodzi zwłaszcza o dostosowanie BIP-ów, stron internetowych czy aplikacji mobilnych. Samorzady muszą się mierzyć z dodatkowymi wydatkami dotyczącymi „nowych” BIP-ów, które powinny być w pełni dostosowane do ustawy, wyszkolić kadrę związaną z obsługą BIP, stron internetowych w zakresie publikowania dokumentów dostępnych, zakupić stosowne oprogramowanie, które zapewni dostępność tekstu, obrazów i zdjęć, co generuje kolejne koszty, obciążające budżety jednostek.

7. Proponujemy zwrócenie uwagi przez KPRM i przemyślenie realizacji ogólnopolskiej kampanii informującej mieszkańców całego kraju o potrzebie poprawy dostępności na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami. Jesteśmy przekonani, iż realizacja takich działań przysłuży się do zmiany mentalności i myślenia mieszkańców o potrzebach osób niepełnosprawnych, wykluczonych, tak aby mogli dostrzec ich potrzeby. Niejednokrotnie, samorządowcy, którzy przeznaczają znaczne środki na rzecz poprawy dostępności, w tym infrastruktury architektonicznej urzędu spotykają się z głosami mieszkańców, iż są to środki wydatkowane niepotrzebnie, a inne pilne potrzeby mieszkańców nie są przez to zaspakajanie.

Mamy nadzieję, że nasz głos jako przedstawicieli Forum Koordynatorów ds. dostępności w jednostkach sektora finansów publicznych działającego przy Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego, skupiających prawie 200 jednostek administracji publicznej z wszystkich 16 województw, w znacznej większości samorządowej, będzie dla Pana Ministra inspirujący i zechce Pan go uwzględnić w planach dotyczących projektu Samorząd 3.0.

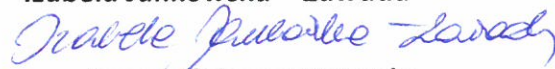
Jednocześnie podtrzymujemy zaproszenie Pana Ministra na spotkanie naszego forum w celu dalszych konsultacji i rozmów dotyczących poprawy dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w przestrzeni publicznej. Kolejne spotkanie planujemy 18 czerwca w formule online i serdecznie zapraszamy na nie Pana Ministra w celu rozmów na temat projektu Samorząd 3.0 dotyczących obszaru dostępności.

Liczymy na nawiązanie współpracy, mamy nadzieję, że zechce Pan uczestniczyć w naszym wydarzeniu i podzielić się wiedzą i doświadczeniem z koordynatorami ds. dostępności, w celu szerzenia działań dotyczących wzmacniania dostępności w jednostkach administracji publicznej.

W sprawie szczegółowych ustaleń proszę o kontakt z Koordynatorkami Forum: Panią Magdaleną Kubik-Szczerbą tel. 602 46 75 45 lub Panią Katarzyną Marciniak- Mordel tel. 664 482 778.

Z poważaniem,

Izabela Jankowska – Zawada

Przewodnicząca Zarządu

Forum Koordynatorów ds. dostępności w jsfp